

FLERE
LESERE!

MANDAG 09.12.13

A-AVIS

NATIONEN

DISTRIKTENES NÆRINGSAVIS · NR. 285 · 2013 · www.nationen.no · LØSSALG KRONER 20

* POLITIKK · 7

Alle partiene har stabil oppslutning

Erna Solberg (H), statsminister

* DISTRIKT · 8-9

Nettverk av kvinner verner lokale bygg

LANDBRUK · 4-5

Meglerbransjen sier frislipp vil gi rettferdig marked

Eiendomsmeglere mener regjeringens forslag om å oppheve priskontrollen på gårder vil fjerne forskjellsbehandling i markedet. – Der kampen om jorda er stor, vil prisen øke, sier Rolf Langeland i Norsk Landbruksmegling.

KOMMENTAR · 3

TAR GISLER

«Avantgardeteater i Berlin viser at siste ord ikke er sagt i debatten om sorterings-samfunnet.»

Kari Gåsvatn er kommentator i Nationen.

* POLITIKK · 6

Sp-topper vil ikke kommentere kritikk

Flere fylkeslag i Sp gir ledelsen skarp kritikk. Ledertrioen ønsker ikke å kommentere.

* VERDEN · 11

Småbrukere og NHO uenige om WTO

Småbrukerlaget liker ikke den nye WTO-avtalen, mens NHO mener den er godt nytt for Norge.

FORSKNING · 16-17

Enorme områder står uten eier

Over 46 millioner dekar utmark mangler klart definert eier eller eiendomsgrenser.

FOTO: COLOURBOX

SlurryKat
SPREADING INTO THE FUTURE

GJØDSELUTSTYR

☎ 63 83 90 00

Komplett slangesprederutstyr - **Super tilbud** ved kjøp i 2013
Vi har alt du trenger for effektiv gjødselhåndtering

Vi kan gjødsel

HEKTNER MASKIN A/S

Nedre Rælingsvei 516
2008 FJERDINGBY
www.hektner.no

Kjerringvern: Etter stor suksess i Oppland, er nettverket Kjerringvern klar til å samle kvinnelige bygningsvernere fra hele Norge. Her på kvinneseminar i bygningsvern på Røros; Inger Christine Årstad

Kvinnelige bygningsvernere

I lokalt bygningsvern er det ofte kvinner som har initiativet, ideer og ønsker. Denne ressursen blir nå samlet i det nasjonale nettverket «Kjerringvern».

NORDRE LAND. – Hvem skal definere hvordan vi skal videreføre kulturarven? Nettverket «Kjerringvern» er vår måte å synliggjøre kvinners innsats for bygningsvern, sier koordinator Ann-Kirsti Seiersten.

«Kjerringvern» har sitt utspring i Oppland, men er for alle kvinner over hele landet.

– Vi har kvinner med interesse og erfaring fra bygningsvern, både i egne hjem, på arbeidsplassen og i offentlige omgivelser. Tenk om det kan starte opp

liknende «søster-nettverk» i hele Norge, sier Seiersten.

Målet er at det nye nettverket Kjerringvern skal gi både kompetanse og relasjonsbygging.

Erfaingsbasert kunnskap

Seiersten framholder at bygningsvern viser kvinners liv - der arbeid, tradisjon, kultur og funksjonalitet formidles i tun, landskap, hus og håndverk

– I arbeidet med lokalt bygningsvern er det ofte kjerringer som har initiativet, har idèer og

ønsker – men menn som utfører og synes, sier Seiersten.

I nettverket Kjerringvern er den immaterielle siden av bygningsvernet viktig.

– Vi legger stor vekt på holdningene, mulighetene, inspirasjonen, framsnakkingen, de positive ringvirkningene og å se mulighetene. For Kjerringvern er erfaringsbasert kunnskap og mening viktig, sier Seiersten.

– Dette skaper støttestrukturer og nettverk for kvinnelige bygningsvernere som ikke er der fra før.

Nærmere 80 kvinner fra over 10 kommuner er til nå medlemmer i det første nasjonale nettverket som utveksler fagkunnskap for kvinnelige bygningsvernere.

Vertskap for nettverket Kjerringvern er Landsbyen Nærings-

hage på Dokka. Flere av medlemmene driver egen virksomhet.

Hjemmesiden kjerringvern.no er en idé fra nettverket for å skape og formidle tekst – og bildemateriell fra lokale eksempler der kvinner er pådriverne. Formidlingsprosjektet er finansiert av Oppland fylkeskommune, regionrådet og kommunene Søndre Land og Nordre Land.

– Web-sidene våre organiserer denne kunnskapen ved å bruke egne rollemodeller fra nettverket, og disse ressursene samles og forvaltes i en kunnskapsbase. På den måten kan vi synliggjøre kjerringenes mangfold og handlekraft for stedsutvikling. Disse sidene og facebook-sidene kan være felles og tilgjengelige å bruke om flere ønsker å starte opp med egne,

lokale nettverk – vi deler dem gjerne, sier Seiersten.

Omfattende samarbeid

Kjerringvern har intensjonsavtaler om samarbeid med Norske hjem, bygningsvernråd giver ved Randsfjordsmuseene, nettstedet Bygg og Bevar og Kulturarvenheten og Regionalenheten i Oppland Fylkeskommune.

– Kjerringvern kan også være brobygger mellom realkompetanse og formalkompetanse med bakgrunn i blant annet i samarbeid med Randsfjordsmuseene

(f.v.) , Ann-Kirsti Seiersten, Mary Beathe Lyshaug, Margit Rognerud, Torill Sogn Haug og Bente Stadsvoll.

ALLE FOTO: INGER CHRISTINE ÅRSTAD

Merker voksende interesse for bygningsvern

Generalsekretær Ola Fjeldheim i Fortidsminneforeningen sier at kvinner har et annet perspektiv, og dette perspektivet er det behov for – også i bygningsvernet.

– Stadig flere kvinner er opptatt av bevaring og bygningsvern, selv om det praktiske bygningsvernet er i dag fremdeles er sterkt dominert av menn, sier generalsekretær Ola Fjeldheim i Fortidsminneforeningen.

Fjeldheim mener det er stort behov for nettverk hvor medlemmene kan utveksle erfaringer og få gode råd.

– Kjerringvern er flinke til å synliggjøre bygningsvernprosjekter, til å legge til rette for kursvirksomhet, og ikke minst har nettverket en viktig funksjon ved at det samler likesinnede, sier Fjeldheim.

I anledning 100-årsjubileet for kvinners stemmerett i Norge arrangere Fortidsminneforeningen nylig et seminar på Røros kun for kvinner. Seminaret ble raskt fulltegnet, og hadde lang venteliste.

Eget kvinneseminar

– Det er i det hele tatt behov for slike inspirasjons og nettverksseminarer for bygningsverninteresserte, både kvinner og menn, sier Fjeldheim.

Fortidsminneforeningen sendte ut et evalueringsskjema i etterkant av seminaret, og var nesten overrasket over at de aller fleste oppga at det var positivt at seminaret var kun for kvinner.

– Det bekrefter jo at det er behov for fokus på kvinneperspektivet, og sier kanskje noe om at kvinner i for liten grad har fått sluppet til. Deltagerne gir uttrykk for at dette var noe de trengte, sier Fjeldheim.

– Det er tydelig at det er behov for arenaer hvor folk med interesse for bygningsvern kan samles for å dele erfaringer og få ny inspirasjon – dette vil Fortidsminneforeningen følge opp.

– Kunnskap og pågangsmot

Daglig leder av nettstedet Bygg og Bevar, Sigrid Solheim Murud, mener også at Kjerringvern fyller en viktig oppgave.

– Vi har holdt foredrag på medlemskveld, og vi deler redaksjonelt innhold fra Kjerringverns arbeid. Det er en flott gjeng med mengder av kunnskap og pågangsmot, sier Murud.

Hun understreker at både kvin-

Fakta

Kjerringvern

* **Nasjonalt nettverk** for kvinnelige bygningsvernere.

* **Synliggjør innsatsen** kvinner gjør for bygningsvern.

* **Har nettside**, arrangerer foredrag og ekskursjoner.

* **Samarbeider med** ulike aktører innen bygningsvern.

ner og menn interesserer seg for gamle hus og bevaring, noe som gjenspeiles i det som er tilgjengelig av demografiske data fra Bygg og Bevars arbeid:

– Fordelingen er 50–50. Det er også bygningsvern å ta godt vare på eget hus. Der ser vi jo at mange kvinner er svært aktive, sier Murud.

Estetisk tilnærming

– Hvilke tema registrerer Bygg og Bevar at særlig kvinnelige bygningsvernere er opptatt av?

– Hvis vi ser på representasjon blant fagfolkene i vårt samarbeid, finner vi flest kvinner innen maling, møbelrestaurering, konservering. Dette gjenspeiles også i hvilke saker som engasjerer i for eksempel i sosiale medier. Farger, stilepoker, interiør, med høy grad av originalitet faller i smak hos damene. De har kanskje oftere en estetisk tilnærming. Men det er jo det som er så bra med gamle hus; håndverk, materialkunnskap, estetikk og tradisjon hører sammen, sier Murud.

Kulturvernkonsulent Gry Wiese Horndalsveen i Oppland fylkeskommune viser til at kvinner ofte har ofte en annen innfallsvinkel til bygningsvern enn menn fordi de sitter inne med en annen type kompetanse og har andre interesser.

– Videre har kvinner ofte et større ansvar for familiens bolig og at denne blir ivaretatt på en god måte, sier Horndalsveen.

Hun viser til at Kjerringvern har bidratt til å fokusere på mangfoldet innenfor bygningsvern gjennom avisoppslag, temamøter og turer.

– Inspirasjon er et viktig stikkord, samtidig som spennende enkeltprosjekter også er blitt løftet fram, sier Horndalsveen.

UTVIKLING

«Stadig flere kvinner er opptatt av bevaring og bygningsvern.»

OLA FJELDHEIM
GENERALSEKRETÆR
I FORTIDSMINNEFORENINGEN

Rognerud, som har vært med på oppstarten av Kjerringvern.

Landsbyliv og TV-serie

Rognerud har blant annet tilrettelagt gården Ankalterud for gjestevirksomhet. Hun er pådriver for bygningsvern og utvikling lokalt - og har holdt kurs og vært vertskap for mange arrangement.

SYNLIGGJØRE

«Bygningsvern viser kvinners liv - der arbeid, tradisjon, kultur og funksjonalitet formidles i tun, landskap, hus og håndverk.»

ANN-KIRSTI SEIERSTEN
KOORDINATOR FOR KJERRINGVERN

– Gjennom samlingene i nettverket og hverandres historier løfter vi fram kunnskap, råd og erfaringer med andre kjerringer om bygningsvern, sier Rognerud.

Blant tema Kjerringvern har vært innom er ny bruk av ledige landbruksbygg, landsbygdas hager, byggeskikk og arkitektur, dekor, overflatebehandling og restaurering .Det var også nettverket som arrangerte den første Landsbykonferansen i 2009, der idéen om stedsutviklingsprosjektet «Ekte Landsbyliv» ble lansert.

– En drøm er å få til en TV-produksjon/serie om kvinner og bygningsvern. Til det trenger vi heiagjeng, riktige kontakter og penger, sier Seiersten.

LARS KRISTIAN STEEN
redaksjonen@nationen.no